

ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΝΟΕΙ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΑΡΘΡΩΝ

ΜΕΡΟΣ Ι – Γενικές διατάξεις

Άρθρο

1. Συνοπτικός τίτλος.
2. Ερμηνεία.
3. Αρχή της μη διάκρισης.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

Δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες

Απασχόληση

4. Βασικά δικαιώματα.
5. Ίση μεταχείριση στον τομέα της απασχόλησης.
6. Παροχή αγαθών, υπηρεσιών και διευκολύνσεων.
7. Διακίνηση και μεταφορά ατόμων με αναπηρίες.
8. Τηλεπικοινωνίες και πληροφόρηση.
9. Αρχή εύλογου μέτρου.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ

Συμβουλευτικά και εκτελεστικά όργανα

10. Συμβούλιο για άτομα με αναπηρίες.
11. Αρμοδιότητες του Συμβουλίου.
12. Εξειδικευμένα σώματα.
13. Σύσταση υποεπιτροπών και συμβουλευτικών σωμάτων.

ΜΕΡΟΣ ΙV

Ταμείο

14. Ίδρυση Ταμείου.
15. Πόροι του Ταμείου.
16. Σκοποί του Ταμείου.
17. Διαχείριση του Ταμείου.
18. Περιορισμός στη χρήση χρημάτων του Ταμείου.
19. Συνεισφορές υπό όρους.
20. Συνεισφορές χωρίς όρους.
21. Περιοδικές συνδρομές.
22. Εισφορές για ειδικούς σκοπούς.
23. Διάθεση χρηματικού ταμείου.
24. Έλεγχος του Ταμείου.

ΜΕΡΟΣ V

Ποικίλες Διατάξεις

25. Καθιέρωση ημέρας ατόμων με ειδικές ανάγκες.
26. Άδεια για εράνους ή εκδηλώσεις για βοήθεια των ατόμων με αναπηρίες.
27. Κώδικες πρακτικής.
28. Κανονισμοί.
29. Έναρξη της ισχύος του παρόντος Νόμου.

Ο περί Ατόμων με Αναπηρίες Νόμος του 2000 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

Αριθμός 127(I) του 2000

ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΝΟΕΙ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

Προοίμιο.

ΕΠΕΙΔΗ η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών με ψήφισμά της με αρ. 48/96, κατά την 85η Σύνοδο, την 20ή Δεκεμβρίου 1993, ενέκρινε τους Πρότυπους Κανόνες αναφορικά με την Εξίσωση των Ευκαιριών για τα Άτομα με Αναπηρίες· και

ΕΠΕΙΔΗ οι Κανόνες αναφέρουν ότι η ανάληψη δράσης για την εξίσωση των ευκαιριών για τα άτομα με αναπηρίες από τα κράτη υπονοεί την ανάληψη δέσμευσης ηθικής και πολιτικής εκ μέρους τους υποδεικνύοντας σημαντικές αρχές για ευθύνη, δράση και συνεργασία και υποδεικνύοντας επίσης τομείς αποφασιστικής σημασίας για την ποιότητα ζωής και για την επίτευξη πλήρους συμμετοχής και ισότητας· και

ΕΠΕΙΔΗ οι Κανόνες προσφέρουν ένα όργανο διαμόρφωσης πολιτικής και δράσης των ατόμων με αναπηρία και των οργανώσεών τους.

Γι' αυτό η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

ΜΕΡΟΣ Ι — ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Συνοπτικός
τίτλος.

1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ατόμων με Αναπηρίες Νόμος του 2000.

Ερμηνεία.

2. Στον Νόμο αυτό εκτός αν από το κείμενο προκύπτει διαφορετική έννοια—

“αναπηρία” σε σχέση με άτομο σημαίνει οποιασδήποτε μορφής ανεπάρκεια ή μειονεξία η οποία προκαλεί μόνιμο ή απροσδιόριστης διάρκειας σωματικό, διανοητικό ή ψυχικό περιορισμό στο άτομο που λαμβάνοντας υπόψη το ιστορικό και άλλα προσωπικά στοιχεία του εν λόγω ατόμου μειώνει ουσιαστικά ή αποκλείει τη δυνατότητα εκτέλεσης μιας ή περισσότερων δραστηριοτήτων ή λειτουργιών που θεωρούνται φυσιολογικές και ουσιαστικές για την ποιότητα ζωής κάθε ατόμου της ίδιας ηλικίας που δεν έχει τέτοια ανεπάρκεια ή μειονεξία·

“Διαχειριστική Επιτροπή” σημαίνει την Επιτροπή η οποία διαχειρίζεται το Ταμείο Ειδικών Αναγκών, το οποίο ιδρύεται δυνάμει του άρθρου 14·

“κώδικες” σημαίνει τους κώδικες πρακτικής που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 27·

“Υπουργός” σημαίνει τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων·

“Συμβούλιο” σημαίνει το Συμβούλιο το οποίο συνίσταται δυνάμει του άρθρου 10·

“Ταμείο” σημαίνει το Ταμείο Αναγκών που ιδρύεται δυνάμει του άρθρου 14.

Αρχή της μη
διάκρισης.

3.—(1) Σε καμιά περίπτωση, κατά την εφαρμογή του Νόμου αυτού, πρόσωπο προβαίνει σε διάκριση έναντι άλλου προσώπου λόγω αναπηρίας του προσώπου αυτού:

Νοείται ότι θετικά μέτρα, τα οποία είναι αναγκαία για την αποτελεσματική απόλαυση των δικαιωμάτων που αναφέρονται στο άρθρο 4 δε συνιστούν διάκριση και στηρίζονται στην αρχή της ισότητας ευκαιριών των εργαζομένων, περιλαμβανομένων και των αναπήρων.

(2) Για τους σκοπούς του εδαφίου (1), πρόσωπο προβαίνει σε διάκριση εναντίον άλλου προσώπου αν μεταχειρίζεται ένα τέτοιο άτομο—

- (α) Με δυσμενέστερο τρόπο από ότι μεταχειρίζεται ή θα μεταχειριζόταν άτομα χωρίς αναπηρία τα οποία βρίσκονται στην ίδια ή παρόμοια κατάσταση·
- (β) με βάση χαρακτηριστικά τα οποία γενικά ανήκουν σε άτομο με τέτοια αναπηρία ή με βάση ένα υποτιθέμενο χαρακτηριστικό το οποίο γενικά ανήκει σε άτομο με τέτοια αναπηρία ή με βάση ένα υποτιθέμενο χαρακτηριστικό το οποίο γενικά αποδίδεται σε άτομο με τέτοια αναπηρία· ή
- (γ) βασιζόμενο στο γεγονός ότι το άτομο αυτό δεν ικανοποιεί ή δεν είναι σε θέση να ικανοποιήσει όρο, η φύση του οποίου είναι τέτοια ώστε ένα υψηλό ποσοστό προσώπων που δεν έχουν τέτοια αναπηρία ικανοποιούν ή είναι σε θέση να ικανοποιήσουν από ότι άτομα τα οποία έχουν τέτοια αναπηρία και η ύπαρξη όρου δεν δικαιολογείται από τις περιστάσεις της υπόθεσης·
- (δ) κατά παράβαση οποιασδήποτε διάταξης περιεχόμενης σε κώδικα πρακτικής εκδιδόμενο δυνάμει του παρόντος Νόμου.

ΜΕΡΟΣ II – ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

4.-(1) Κάθε άτομο με αναπηρία έχει δικαίωμα για ανεξάρτητη διαβίωση, για πλήρη ένταξη στην κοινότητα και για ισότητα συμμετοχής στην οικονομική και κοινωνική ζωή του τόπου. Βασικά
δικαιώματα.

(2) Άνευ επηρεασμού της γενικότητας του εδαφίου (1) άτομα με αναπηρίες έχουν τα πιο κάτω δικαιώματα:

- (α) Έγκαιρη επισημάνση και διάγνωση της αναπηρίας, παρέμβαση και πρόληψη των περαιτέρω συνεπειών της, παροχή ιατροφαρμακευτικής φροντίδας, αποκατάσταση των λειτουργιών περιλαμβανομένης της παροχής και εκπαίδευσης στη χρήση προσθετικών και ορθοτικών μελών, καθώς και ψυχολογική και άλλη στήριξη του ίδιου του ατόμου και της οικογένειάς του·
- (β) προσωπική στήριξη με βοηθητικά όργανα συσκευές, άλλα μέσα και υπηρεσίες τα οποία το βοηθούν στην καθημερινή διαβίωση και εργασία, με διερχομένη ή συνοδό, καθώς και άλλη αναγκαία στήριξη, όπου κρίνεται απαραίτητο·
- (γ) προσβασιμότητα στη στέγαση, κτίρια, δρόμους και γενικά στο φυσικό περιβάλλον και στα δημόσια μέσα συγκοινωνίας και άλλα μέσα διακίνησης·
- (δ) πρόσβαση στην ενταγμένη εκπαίδευση σύμφωνα με τις ανάγκες τους·
- (ε) πρόσβαση στην πληροφόρηση και επικοινωνία με ειδικά μέσα όπου τούτο κρίνεται αναγκαίο, ιδιαίτερα για ορισμένες ομάδες ατόμων με αισθητηριακές αναπηρίες·
- (στ) υπηρεσίες κοινωνικής και οικονομικής ένταξης επαγγελματικής αξιολόγησης και προσανατολισμού, επαγγελματικής κατάρτισης και απασχόλησης στην ανοικτή αγορά εργασίας·
- (ζ) αξιοπρεπές επίπεδο ζωής και όπου απαιτείται μέσα από οικονομικές παροχές και κοινωνικές υπηρεσίες·
- (η) δημιουργία προσωπικής και οικογενειακής ζωής·
- (θ) συμμετοχή στις πολιτιστικές, κοινωνικές, αθλητικές, θρησκευτικές και δραστηριότητες αναψυχής.

Τη μεταχείριση στον τομέα της απασχόλησης.

5.-(1) Άτομο με αναπηρία τυγχάνει ίσης μεταχείρισης με τους υπόλοιπους εργοδοτούμενους από τον εργοδότη όσον αφορά τη διαδικασία αίτησης για εργασία, πρόσληψη, προαγωγή, απόλυση, αποζημίωση, κατάρτιση και άλλους όρους και προνόμια σε σχέση με την απασχόληση.

(2) Χωρίς επηρεασμό της γενικότητας των διατάξεων του άρθρου 3, "ίση μεταχείριση" στο άρθρο αυτό περιλαμβάνει-

(α) Τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης με-

- (i) την εισαγωγή σχεδίων απασχόλησης ατόμων με αναπηρία με την παροχή κινήτρων προς τους εργοδότες, τα οποία θα ορίζονται με κανονισμούς, ανάλογα με τον αριθμό απασχολούμενων ή τον κύκλο εργασιών συγκεκριμένης επιχείρησης·
- (ii) τη δημιουργία θέσεων στον κρατικό, ημικρατικό και ευρύτερο δημόσιο τομέα για πλήρωσή τους αποκλειστικά από άτομα με αναπηρία·

(β) την κατά το δυνατό επαγγελματική αποκατάσταση των ατόμων με αναπηρίες μέσα στην επιχείρηση στην οποία υπέστησαν την αναπηρία τους κατά τη διάρκεια απασχόλησής τους σ' αυτή·

(γ) την ειδική προστασία κατά τις απολύσεις·

(δ) την υποχρέωση για παροχή εύλογης προσβασιμότητας και διευκολύνσεων στο χώρο εργασίας, περιλαμβανομένων-

- (i) των αναγκαίων μετατροπών ή ρυθμίσεων της προσβασιμότητας σε υφιστάμενες διευκολύνσεις για να καταστούν προσβάτες σε άτομα με αναπηρίες·
- (ii) της αναδιαμόρφωσης εργασίας με τη δημιουργία ωραρίων μερικτής ή διαφοροποιημένης απασχόλησης, με την απόκτηση νέου ή με τη διαφοροποίηση του υφιστάμενου εξοπλισμού, του μηχανισμού, των συσκευών, των οργάνων, των μέσων και οποιωνδήποτε διευκολύνσεων και υπηρεσιών·

(ε) τη λειτουργία ειδικών σχεδίων απασχόλησης στον κρατικό και ιδιωτικό τομέα, μέσω παροχής οικονομικών κινήτρων.

Παροχή αγαθών, υπηρεσιών και διευκολύνσεων.

6.-(1) Άτομο με αναπηρία τυγχάνει ίσης μεταχείρισης με τους υπόλοιπους πολίτες της Δημοκρατίας κατά την παροχή αγαθών, διευκολύνσεων ή υπηρεσιών. Αποτελεί διάκριση όταν παρέχεται στο άτομο με αναπηρία μεταχείριση δυσμενέστερη από κάποιο άλλο άτομο και η μεταχείριση αυτή-

(α) Σχετίζεται με λόγο που αναφέρεται στην αναπηρία του ατόμου και ο λόγος αυτός δεν έχει εφαρμογή σε άλλο άτομο· και

(β) αυτή δεν είναι δικαιολογημένη.

(2) Για σκοπούς του άρθρου αυτού δεν αποτελεί ίση μεταχείριση ατόμων με αναπηρίες-

(α) Η άρνηση παροχής υπηρεσιών·

(β) η προσφορά υπηρεσιών κατώτερου επιπέδου·

(γ) η προσφορά αγαθών και υπηρεσιών με υποδεέστερους όρους·

(δ) η παράλειψη διενέργειας αλλαγών σε υπηρεσίες ή διευκολύνσεις η οποία καθιστά αδύνατη ή αδικαιολόγητα δύσκολη, για ένα άτομο με αναπηρία, τη χρήση τους. Τέτοιες αλλαγές μπορούν να αφορούν τη-

- (i) δημιουργία κατάλληλων μέσων προσπέλασης και διευκολύνσεων για άνετη και ασφαλή χρήση των υπηρεσιών και διευκολύνσεων·

- (ii) χρήση ειδικών μέσων, οργάνων ή ατόμων επικοινωνίας και ενημέρωσης για ορισμένες κατηγορίες ατόμων με αναπηρίες·
- (iii) χρήση εξειδικευμένων μέσων, οργάνων και διευκολύνσεων σε ειδικούς χώρους παροχής υπηρεσιών όπως τα σχολεία, νοσοκομεία, κλινικές και άλλοι παρόμοιοι χώροι.

7.-(1) Τα δημόσια μέσα μεταφοράς επιβατών ή ορισμένος αριθμός από αυτά να διασκευάζονται κατάλληλα για την είσοδο και ασφαλή μεταφορά των ατόμων με αναπηρίες, περιλαμβανομένων και ατόμων που χρησιμοποιούν τροχοκάθισμα.

Διακίνηση και μεταφορά ατόμων με αναπηρίες.

(2) Η εφαρμογή του άρθρου αυτού ρυθμίζεται με κανονισμούς που εκδίδονται από το Υπουργικό Συμβούλιο κατόπιν εισήγησης του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων.

8.-(1) Οι αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες, σε σύντομο χρονικό διάστημα, πρέπει να προχωρήσουν στην εγκατάσταση κατάλληλου συστήματος τηλεφωνικών υπηρεσιών το οποίο βοηθά άτομα με ακουστική μειονεξία ή με οποιαδήποτε άλλη αισθητηριακή ή άλλη αναπηρία λόγου, να επικοινωνούν μέσα από το τηλεφωνικό σύστημα με τρόπο ανάλογο με εκείνο των ατόμων που δεν έχουν τέτοιες μειονεξίες.

Τηλεπικοινωνίες και πληροφόρηση.

(2) Να υπάρχουν δημόσια μέσα τηλεπικοινωνιών προσβάσιμα στα άτομα με αναπηρίες, περιλαμβανομένων των ατόμων που χρησιμοποιούν τροχοκάθισμα.

(3) Οι τηλεοπτικοί σταθμοί όπως προβούν σε διευθετήσεις, ώστε για ορισμένες ώρες τα δελτία ειδήσεων να είναι καταληπτά από κωφούς.

9.-(1) Οι αρχές που αναφέρονται στα άρθρα 4 έως 8 εφαρμόζονται με τη λήψη εύλογων μέτρων και στην έκταση που οι τοπικές οικονομικές και άλλες συνθήκες το επιτρέπουν.

Αρχή του εύλογου μέτρου και αδικήματα.

(2) Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού “εύλογα μέτρα” σημαίνει τα μέτρα εκείνα που προβλέπονται σε οποιοδήποτε άλλο νόμο ή κανονισμό και που θα πρέπει να ληφθούν για εφαρμογή των πιο πάνω αρχών, λαμβανομένων υπόψη ορισμένων παραγόντων που επηρεάζουν την έννοια του εύλογου μέτρου, μεταξύ των οποίων τα ακόλουθα:

- (α) Η φύση και η απαιτούμενη δαπάνη για τη λήψη των μέτρων·
- (β) οι οικονομικοί πόροι του προσώπου το οποίο έχει την υποχρέωση να λάβει τα μέτρα·
- (γ) η δημοσιονομική κατάσταση και άλλες υποχρεώσεις του κράτους στις περιπτώσεις όπου η υποχρέωση για τη λήψη μέτρων αφορά το δημόσιο·
- (δ) η προσφορά δωρεών από το δημόσιο ή άλλες πηγές ως συνεισφορά προς το ολικό κόστος των εν λόγω μέτρων·
- (ε) η κοινωνικο-οικονομική κατάσταση του αναπήρου.

(3) Πρόσωπο το οποίο χωρίς εύλογη αιτία προβαίνει σε οποιαδήποτε πράξη, ενέργεια ή παράλειψη, η οποία ισοδυναμεί με δυσμενή διάκριση έναντι αναπήρου, διαπράττει αδίκημα τιμωρούμενο με χρηματική ποινή μέχρι τρεις χιλιάδες λίρες.

Για τους σκοπούς του εδαφίου αυτού “εύλογη αιτία” περιλαμβάνει όλες τις περιπτώσεις όπου δε δύνανται να ληφθούν ή δε λήφθηκαν εύλογα μέτρα εφαρμογής δυνάμει του άρθρου αυτού.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ – ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Συμβούλιο
για άτομα με
αναπηρίες.

10.-(1) Συνίσταται Συμβούλιο με την επωνυμία “Παγκύπριο Συμβούλιο για Άτομα με Αναπηρίες” το οποίο στο εξής θα αναφέρεται ως “Συμβούλιο”. Η θητεία του Συμβουλίου είναι τριετής.

(2) Πρόεδρος του Συμβουλίου είναι ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ή σε περίπτωση κωλύματος εκπρόσωπός του και τα μέλη του Συμβουλίου είναι τα ακόλουθα:

(α) Κρατική Εκπροσώπηση:

Οι Γενικοί Διευθυντές, ή εκπρόσωποί τους, των πιο κάτω Υπουργείων:

- Υπουργείο Οικονομικών
- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
- Υπουργείο Υγείας
- Ο Γενικός Διευθυντής του Γραφείου Προγραμματισμού ή όπως άλλως μετονομάζεται.

(β) Εκπρόσωποι Οργανώσεων-

- Τέσσερις εκπρόσωποι από Οργανώσεις Ατόμων με Αναπηρίες.
- Δύο εκπρόσωποι από τις Εργοδοτικές Οργανώσεις.
- Τρεις εκπρόσωποι από τις Εργατικές Οργανώσεις.

Οι εκπρόσωποι των οργανώσεων διορίζονται από τον Υπουργό ύστερα από σύσταση των Οργανώσεών τους.

(γ) Ανεξάρτητοι:

Δύο ανεξάρτητα πρόσωπα τα οποία διορίζονται από τον Υπουργό.

(3) Τη γραμματειακή ή άλλη στήριξη του Συμβουλίου θα έχει η αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για θέματα ατόμων με αναπηρίες.

(4) Ο Πρόεδρος συγκαλεί τις συνεδριάσεις του Συμβουλίου και υπογράφει κάθε σημαντική αλληλογραφία ή έγγραφο.

(5) Επτά από τα μέλη του Συμβουλίου, εκ των οποίων τουλάχιστο τρεις πρέπει να είναι κρατικοί εκπρόσωποι και περιλαμβανόμενου του Προέδρου, αποτελούν απαρτία. Σε περίπτωση ισοψηφίας ο Πρόεδρος έχει τη νικώσα ψήφο.

(6) Θέματα διαδικασίας ρυθμίζονται από το Συμβούλιο.

Αρμοδιότητες
του
Συμβουλίου.

11. Το Συμβούλιο έχει τις πιο κάτω αρμοδιότητες και εξουσίες:

- (α) Συμβουλεύει αναφορικά με τον καθορισμό ή την αναθεώρηση της εθνικής πολιτικής σε όλα τα θέματα που αφορούν τις αναπηρίες και τα άτομα με αναπηρίες.
- (β) συμβουλεύει ή διατυπώνει συστάσεις αναφορικά με την εισαγωγή ή αναθεώρηση σχετικής νομοθεσίας.
- (γ) συντονίζει και καθοδηγεί τις μη κρατικές δραστηριότητες για θέματα που αφορούν τα άτομα με αναπηρίες.
- (δ) παρακολουθεί τις ενέργειες και τα μέτρα που λαμβάνει η αρμόδια υπηρεσία (Υπηρεσία Μέριμνας Αναπήρων) του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για την υλοποίηση και εφαρμογή διακηρυχθέντων προγραμμάτων και μέτρων.

- (ε) εισπράττει την εισαγωγή μέτρων και την εφαρμογή προγραμμάτων τα άτομα με αναπηρίες·
- (στ) εισπράττει μέτρα και συμβάλλει στην προαγωγή της ενημέρωσης πάνω στα θέματα που αφορούν τα άτομα με αναπηρίες·
- (ζ) παρακολουθεί τις εξελίξεις στον τομέα της υλοποίησης στην πράξη των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες και υποβάλλει σχετική έκθεση στο Υπουργικό Συμβούλιο·
- (η) παρακολουθεί και επιβλέπει την εφαρμογή ψηφισμάτων διακηρύξεων καθώς και προγραμμάτων διεθνών οργανισμών σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες·
- (θ) συνθέτει επιστημονικές επιτροπές και αναθέτει σε ειδικούς τη διεξαγωγή μελετών/ερευνών επιστημονικών και άλλων θεμάτων που αφορούν τις αναπηρίες και τα άτομα με αναπηρίες.

12.-(1) Το Συμβούλιο δύναται να προβαίνει στη σύσταση εξειδικευμένων σωμάτων για οποιοδήποτε ειδικό θέμα για τα άτομα με αναπηρίες περιλαμβανομένης και πολυθεματικής ομάδας η οποία να συμβουλευεί κατά πόσο πρόσωπο είναι άτομο με αναπηρίες.

Εξειδικευμένα
σώματα.

(2) Το Συμβούλιο δύναται να προβαίνει στη σύσταση ειδικών ομάδων εξέτασης παραπόνων σχετικά με την εφαρμογή του Νόμου.

13.-(1) Το Συμβούλιο προβαίνει στη σύσταση υποεπιτροπών για καλύτερη και αποτελεσματικότερη άσκηση των αρμοδιοτήτων του.

Σύσταση
υποεπιτροπών
και
συμβουλευτικών
σωμάτων.

(2) Το Συμβούλιο, δύναται να προβαίνει στη διάλυση υποεπιτροπών που κατά τη γνώμη του περπάτωσαν το έργο τους ή δεν κρίνεται σκόπιμη η ύπαρξή τους.

ΜΕΡΟΣ IV - ΤΑΜΕΙΟ

14.-(1) Ιδρύεται Ταμείο με την επωνυμία "Ταμείο Ειδικών Αναγκών" για τους σκοπούς που αναφέρονται στο άρθρο 16. Το Ταμείο είναι νομικό πρόσωπο και με το όνομά του έχει διαρκή διαδοχή και σφραγίδα καθορισμένου σχήματος και έχει εξουσία να κατέχει περιουσία, να συμβάλλεται, να εγείρει και να υπερασπίζεται αγωγές ή άλλες νομικές διαδικασίες και γενικά να πράττει όλα όσα είναι απαραίτητα για τους σκοπούς της ίδρυσής του.

Ίδρυση
Ταμείου.

(2) Το Δικαστήριο και ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας έχουν και ασκούν, σε σχέση με το Ταμείο, τις ίδιες εξουσίες που έχουν σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Αγαθοεργών Ιδρυμάτων Νόμου ή του περί Σωματείων και Ιδρυμάτων Νόμου, ως εάν το Ταμείο είναι αγαθοεργό ίδρυμα και εγγράφηκε δυνάμει των εν λόγω Νόμων. Οι Κανονισμοί ή Διαδικαστικοί Κανονισμοί, που έγιναν ή θα γίνουν δυνάμει των πιο πάνω Νόμων ή άλλων νόμων που αντικαθιστούν τους εν λόγω Νόμους, θα ισχύουν σε οποιαδήποτε διαδικασία.

Κεφ. 41.
57 του 1972
85(1) του 1997.

(3) Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού, "Δικαστήριο" σημαίνει δικαστήριο με αρμοδιότητα να επιλαμβάνεται των θεμάτων που σχετίζονται με την εφαρμογή των Νόμων που αναφέρονται στο εδάφιο (2).

Πόροι του
Ταμείου.

15.-(1) Οι πόροι του Ταμείου προέρχονται από-

- (α) Εισφορές, δωρεές, κληροδοτήματα ή χορηγίες·
- (β) περιοδικές συνδρομές, δυνάμει του άρθρου 21·
- (γ) χρηματικές ποινές ή αποζημιώσεις, οι οποίες κατατίθενται στο Ταμείο δυνάμει οποιουδήποτε νόμου·
- (δ) καθαρά έσοδα προερχόμενα από το Λαχείο Προνοίας, που εκδίδεται σύμφωνα με τον περί Λαχείου Προνοίας Νόμο·

79(1) του 1992.

Νοείται ότι σε περίπτωση που το Λαχείο Προνοίας δεν εκδίδεται ή οι εισπράξεις από αυτό είναι χαμηλότερες των £80.000, τότε το Ταμείο θα ενισχύεται από τον κρατικό προϋπολογισμό με το ανάλογο ποσό, ώστε τα έσοδα του από τον πόρο αυτό να είναι τουλάχιστον £80.000 ή οποιοδήποτε ψηλότερο ποσό αποφασίζεται.

- (ε) χρήματα ή μέρος χρημάτων, τα οποία συλλέγονται με δραστηριότητες διενεργούμενες για το σκοπό αυτό με άδεια του Υπουργείου Οικονομικών, ύστερα από σύσταση του Συμβουλίου, δυνάμει του άρθρου 26.
- (στ) οποιουδήποτε τόκους ή έσοδα από καταθέσεις ή επενδύσεις των πλεονασμάτων του Ταμείου.
- (ζ) οποιοδήποτε άλλο ποσό, το οποίο είναι δυνατό να διατεθεί υπέρ του Ταμείου ή να εισπραχθεί από αυτό.

(2) Όλες οι συνεισφορές στο Ταμείο, οποιασδήποτε μορφής και από οποιαδήποτε πηγή προερχόμενες, θεωρούνται ότι γίνονται για φιλανθρωπικούς σκοπούς.

Σκοποί του
Ταμείου.

16.-(1) Οι σκοποί του Ταμείου είναι αγαθοεργοί, με κύριο στόχο την εξίσωση ευκαιριών για τα άτομα με αναπηρίες και την παροχή κάθε μορφής βοήθειας, που δεν παρέχεται ικανοποιητικά δυνάμει άλλων νόμων ή σχεδίων, σε άτομα με αναπηρίες.

(2) Άνευ επηρεασμού της γενικότητας του εδαφίου (1), μεταξύ των σκοπών του Ταμείου περιλαμβάνονται οι πιο κάτω:

- (α) Κοινωνική, οικονομική και επαγγελματική αποκατάσταση των ατόμων με αναπηρίες.
- (β) η εκπαίδευση και η παροχή επιδομάτων ή βοηθημάτων σε άτομα με αναπηρίες για σπουδές στην Κύπρο και/ή στο εξωτερικό με σκοπό τη μελλοντική τους αποκατάσταση, με βάση σχέδιο το οποίο καταρτίζεται από την Επιτροπή.
- (γ) η προώθηση δημιουργίας ή επιχορήγηση για τη δημιουργία επιχειρήσεων οι οποίες θα απασχολούν άτομα με αναπηρίες και τα έσοδα των οποίων θα χρησιμοποιούνται προς όφελος των ατόμων αυτών.
- (δ) η οργάνωση ψυχαγωγίας, πολιτιστικών και αθλητικών δραστηριοτήτων.
- (ε) η προαγωγή της ενημέρωσης πάνω σε θέματα που αφορούν άτομα με αναπηρίες.
- (στ) η χρηματοδότηση υπηρεσιών, μερικώς ή ολικώς επί ετήσιας ή άλλης βάσης, ανάλογα με τις δραστηριότητες του Ταμείου.
- (ζ) η παροχή τεχνικών μέσων, οργάνων και συσκευών για τη βελτίωση της διαβίωσης και διευκόλυνση της εργασίας, ανάλογα με τις δυνατότητες του Ταμείου.
- (η) η διεξαγωγή ή η χρηματοδότηση διεξαγωγής μελετών και ερευνών πάνω σε θέματα αναπηριών.
- (θ) η έκδοση λαχείων, με έγκριση του Υπουργού Οικονομικών.

Διαχείριση
του Ταμείου.

17.-(1) Το Ταμείο διαχειρίζεται επιτροπή η οποία απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου και τέσσερα μέλη, τα οποία διορίζονται από τον Πρόεδρο ως μέλη της επιτροπής. Ένα από τα διοριζόμενα τέσσερα μέλη είναι εκπρόσωπος των ατόμων με αναπηρία, ο οποίος διορίζεται από κατάλογο τριών προσώπων, τον οποίο υποβάλλουν στον Πρόεδρο της επιτροπής οι οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία. Η επιτροπή αποκαλείται "Διαχειριστική Επιτροπή".

(2) Η θητεία της Διαχειριστικής Επιτροπής είναι πενταετής.

(3) Η Διαχειριστική Επιτροπή έχει το Ταμείο υπό την κατοχή και έλεγχο της και το διαχειρίζεται και χρησιμοποιεί την περιουσία του κατά τη απόλυτη κρίση της, με γνώμονα πάντοτε το συμφέρον και την προαγωγή των σκοπών της ίδρυσής του.

(4) Η περιουσία του Ταμείου συνίσταται από καταθέσεις και περιουσία οποιασδήποτε μορφής κινητών και ακινήτων που αποκτώνται δυνάμει του εδαφίου (1) του άρθρου 15.

(5) Τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου αυτού, η Διαχειριστική Επιτροπή δύναται να επενδύει και αξιοποιεί χρήματα ή άλλη περιουσία του Ταμείου με οποιοδήποτε τρόπο κρίνει σκόπιμο για την ενίσχυση και καλύτερη ανάπτυξη του και με αλτύτερο στόχο να καταστεί το Ταμείο αυτοσυντήρητο.

(6) Η Διαχειριστική Επιτροπή έχει το δικαίωμα να αποκτά κινητή και ακίνητη περιουσία στο όνομα του Ταμείου, να πωλεί και να υποθηκεύει περιουσία του και γενικά να πράττει οτιδήποτε κρίνει αναγκαίο για την καλύτερη αξιοποίησή του.

18.—(1) Σε περίπτωση κατά την οποία η Διαχειριστική Επιτροπή σκοπεύει να χρησιμοποιήσει χρήματα του Ταμείου για σκοπούς επένδυσης ή ανάπτυξης του και το ποσό το οποίο θα χρησιμοποιηθεί υπερβαίνει το ήμισυ του συνόλου των καταθέσεων σ' αυτό, η Διαχειριστική Επιτροπή ενεργεί μόνο με ομόφωνη απόφασή της.

Περιορισμός
στη χρήση
χρημάτων του
Ταμείου.

(2) Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού, καταθέσεις ή χρήματα περιλαμβάνουν και γραμμάτια, κυβερνητικά ομόλογα και άλλα χρεόγραφα.

19.—(1) Η αποδοχή οποιασδήποτε πρότασης για συνεισφορά στο Ταμείο υπό όρους, που στη συνέχεια θα καλούνται ειδικές συνεισφορές ή συνεισφορές για ειδικό σκοπό, τελεί υπό την έγκριση της Διαχειριστικής Επιτροπής.

Συνεισφορές
υπό όρους.

(2) Οι ειδικές συνεισφορές κατατίθενται σε ειδικό λογαριασμό, αν αυτό κρίνεται αναγκαίο, για ευχερέστερη εκπλήρωση των όρων ή σκοπών της συνεισφοράς.

(3) Από ειδικές συνεισφορές επιτρέπεται η παροχή ατομικής βοήθειας σε πρόσωπο με αναπηρία, αν αυτό δεν απαγορεύεται από τους όρους της προσφοράς του δωρητή.

(4) Η Διαχειριστική Επιτροπή δύναται να χρησιμοποιήσει χρήματα ή περιουσία που δόθηκε στο Ταμείο υπό όρους ή για ειδικό σκοπό με οποιοδήποτε τρόπο κρίνει κατάλληλο, αν κρίνει ότι οποτεδήποτε, λόγω ανεπάρκειας του ποσού ή της περιορισίας, η τήρηση των όρων ή η επίτευξη του ειδικού σκοπού δε δύναται να τηρηθούν ή να επιτευχθούν ανάλογα με την περίπτωση. Το δικαίωμα που παρέχει στη Διαχειριστική Επιτροπή το άρθρο αυτό δεν επηρεάζεται από το γεγονός ότι η Διαχειριστική Επιτροπή αποδέχτηκε την προσφορά.

20.—(1) Κάθε συνεισφορά η οποία γίνεται στο Ταμείο χωρίς οποιοδήποτε όρο δύναται να χρησιμοποιηθεί από τη Διαχειριστική Επιτροπή με οποιοδήποτε τρόπο κρίνει κατάλληλο για επίτευξη των σκοπών ίδρυσης του Ταμείου, χωρίς ο δωρητής της συνεισφοράς να έχει δικαίωμα συμμετοχής ή οποιαδήποτε ανάμειξη στη διαχείριση της συνεισφοράς του ή του Ταμείου.

Συνεισφορές
χωρίς όρους.

(2) Ετήσιες συνεισφορές ή χορηγίες στο Ταμείο δεν επιβάλλουν στη Διαχειριστική Επιτροπή την υποχρέωση να διαθέσει ολόκληρη τη συνεισφορά ή χορηγία πάνω σε ετήσια βάση, αν τα προγράμματα και οι προτεραιότητες της επιτροπής δεν το επιτρέπουν.

Περιοδικές
συνδρομές.

21.-(1) Η Διαχειριστική Επιτροπή δύναται να δέχεται ετήσιες ή άλλες περιοδικές συνδρομές για γενική ενίσχυση του Ταμείου ή για ειδικό σκοπό.

(2) Οι συνδρομές θα αποπληρώνονται με μηνιαίες δόσεις ή οποιοδήποτε άλλο τρόπο η Διαχειριστική Επιτροπή εγκρίνει.

(3) Η Διαχειριστική Επιτροπή δικαιούται αν κρίνει σκόπιμο να συνδυάσει τις περιοδικές συνδρομές δυνάμει του άρθρου αυτού με κληρώσεις ή απονομή επάθλων ως ειδικά κίνητρα.

Εισφορές για
ειδικούς
σκοπούς.

22. Σε περίπτωση συνεισφοράς για ειδικό σκοπό η Διαχειριστική Επιτροπή δύναται αν κρίνει τούτο σκόπιμο και για καλύτερη αξιοποίηση ή διαχείριση της ειδικής συνεισφοράς να συμβληθεί μετά του δωρητού για τη σύσταση εμπιστεύματος, στο οποίο να ενεργεί ως εμπιστευματοδόχος μόνη της ή σε συνεργασία με άλλο πρόσωπο και σε τέτοια περίπτωση το εμπιστευμα θα λειτουργεί με βάση τους όρους της ιδρυτικής πράξης και των εσωτερικών κανονισμών που εκδίδονται για το σκοπό αυτό.

Διάθεση
χρηματικού
ταμείου.

23.-(1) Η Διαχειριστική Επιτροπή διαθέτει από το Ταμείο τις απαιτούμενες οικονομικές δαπάνες για επίτευξη των σκοπών ίδρυσης και λειτουργίας του Ταμείου.

(2) Η Επιτροπή δύναται να εκδώσει εσωτερικούς κανονισμούς για εφαρμογή του άρθρου αυτού.

(3) Παρά τη γενικότητα του εδαφίου (1) ο Πρόεδρος της Διαχειριστικής Επιτροπής δύναται να αποφασίζει μόνος του για οποιαδήποτε χρημγία χρηματική ή υλική η αξία της οποίας δεν υπερβαίνει τις χίλιες λίρες.

Ελέγχος του
Ταμείου.

24. Οι λογαριασμοί του Ταμείου ελέγχονται από το Γενικό Ελεγκτή.

ΜΕΡΟΣ V – ΠΟΙΚΙΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Καθιέρωση
Ημέρας
Ατόμων με
Ειδικές
Ανάγκες.

25. Η 3η Δεκεμβρίου κάθε έτους ορίζεται ως Ημέρα των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες.

Άδεια για
εράνους ή
εκδηλώσεις
για βοήθεια
των ατόμων
με αναπηρία.

26.-(1) Τηρουμένων των διατάξεων του εδαφίου (2) και παρά τις διατάξεις οποιουδήποτε άλλου νόμου, η διενέργεια εράνων ή εκδηλώσεων που αποσκοπούν στην εισπράξη χρηματικών ποσών προς βοήθεια των ατόμων με αναπηρίες, γίνεται κατόπιν άδειας η οποία εκδίδεται από τον Υπουργό Οικονομικών.

(2) Ο Υπουργός Οικονομικών εκδίδει την άδεια που αναφέρεται στο εδάφιο (1), ύστερα από σύσταση του Συμβουλίου.

(3) Η άδεια δύναται να εκδοθεί υπό όρους περιλαμβανομένου και όρου όπως καταβληθεί ποσοστό των εισπράξεων στο Ταμείο και όρου όπως μέρος των εισπράξεων επενδυθεί.

Κώδικες
πρακτικής.

27.-(1) Το Συμβούλιο δύναται για σκοπούς πρακτικής καθοδήγησης του κοινού σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και τα καθήκοντα του κοινού έναντι αυτών και για την εξάλειψη διακρίσεων λόγω αναπηρίας, να εκδίδει κώδικες πρακτικής.

(2) Άνευ επηρεασμού της γενικότητας του εδαφίου (1) κώδικες πρακτικής εκδίδονται για τα πιο κάτω θέματα:

(α) Εξοπλισμός-κατασκευή και μετατροπή οχημάτων δημόσιας χρήσης

(β) εξοπλισμός-κατασκευές και μετατροπή σε ιδιωτικούς χώρους για καλύτερη εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρίες

- (γ) διαμόρφωση και εξοπλισμός σε χώρους όπου απασχολούνται άτομα με αναπηρία·
- (δ) δικαιώματα ατόμων με αναπηρία και υποχρέωση εργοδοτών στους χώρους εργασίας·
- (ε) δικαιώματα ατόμων με αναπηρία στον τομέα της εκπαίδευσης, υγείας και διακίνησης περιλαμβανομένων προνομίων στάθμευσης·
- (στ) για οποιοδήποτε άλλο θέμα το οποίο το Συμβούλιο κρίνει σκόπιμο να ρυθμίσει με κώδικα.

(3) Οι κώδικες που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου αυτού δεν έχουν την ισχύ νόμου αλλά σε περίπτωση εξέτασης παραπόνου, η καταγγελία από οποιοδήποτε αρμόδιο όργανο σχετικά με μη συμμόρφωση με τους κώδικες δυνατό να συνιστά απόδειξη διάκρισης έναντι του παραπονούμενου λόγω της αναπηρίας του.

(4) Το Υπουργικό Συμβούλιο δύναται με απόφασή του να μετατρέψει όλους ή μερικούς από τους κώδικες ή μέρη αυτών σε κανονισμούς και ακολούθως να τους καταθέσει στη Βουλή των Αντιπροσώπων προς έγκριση.

(5) Οι κώδικες πρακτικής δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας με γνωστοποίηση του Υπουργού.

28.—(1) Ύστερα από σύσταση του Συμβουλίου, το Υπουργικό Συμβούλιο Κανονισμοί. εκδίδει Κανονισμούς για την καλύτερη εφαρμογή του Νόμου.

(2) Άνευ επηρεασμού της γενικότητας του εδαφίου (1), το Συμβούλιο δύναται με Κανονισμούς να ρυθμίζει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα θέματα:

- (α) Τη λήψη μέτρων για εφαρμογή του Μέρους II του Νόμου αυτού·
- (β) την καλύτερη και ευχερέστερη λειτουργία του Ταμείου περιλαμβανομένου και του τρόπου διάθεσης των πόρων και περιουσίας του Ταμείου·
- (γ) τη διαχείριση ειδικών συνεισφορών·
- (δ) οποιοδήποτε θέμα ρυθμιζόμενο με κώδικα·
- (ε) τον καθορισμό του απαιτούμενου ποσοστού αναπηρίας για σκοπούς εφαρμογής του Νόμου ή ορισμένων διατάξεων αυτού στις κατηγορίες αναπηριών.

(3) Κανονισμοί οι οποίοι εκδίδονται δυνάμει του άρθρου αυτού, κατατίθενται στη Βουλή των Αντιπροσώπων προς έγκριση.

(4) Το Υπουργικό Συμβούλιο δύναται με τους Κανονισμούς που εκδίδει δυνάμει του άρθρου αυτού ή κατόπιν άσκησης της εξουσίας που αναφέρεται στο εδάφιο (4) του άρθρου 27 να προβλέπει για επιβολή ποινών που να μην υπερβαίνουν φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή χρηματική ποινή μέχρι χίλιων λιρών ή και με τις δύο αυτές ποινές.

29.—(1) Τήρουμένων των διατάξεων του εδαφίου (2), η ισχύς του παρόντος Νόμου τίθεται σε ισχύ από την ημερομηνία δημοσίευσής του στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας. Εναρξη της ισχύος του παρόντος Νόμου.

(2) Τα άρθρα 5 και 14 μέχρι 24 του παρόντος Νόμου τίθενται σε ισχύ σε ημερομηνία που θα ορίσει το Υπουργικό Συμβούλιο, με γνωστοποίησή του που θα δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, η οποία δεν μπορεί να απέχει πέραν του ενός έτους από τη δημοσίευση των υπόλοιπων διατάξεων του παρόντος Νόμου.

ΚΩΔΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 27 του περί Ατόμων με Αναπηρίες
Νόμου του 2000

Προνομιακή Στάθμευση

1. Έκδοση διακριτικού σήματος

(1) Εκδίδεται σήμα προνομιακής στάθμευσης (καλούμενο σήμα) σε άτομα που πάσχουν από αναπηρία που επηρεάζει σοβαρά τη διακίνησή τους με τα πόδια.

(2) Το σήμα εκδίδεται από τον Υπουργό κατόπιν σύστασης του Συμβουλίου. Είναι χρώματος κίτρινου και έχει το σχήμα και το περιεχόμενο που το Συμβούλιο αποφασίζει.

(3) Στο σήμα αναγράφεται εμφανώς το όνομα του ανάπηρου και ο αριθμός του οχήματος αν αυτό ανήκει στον ανάπηρο.

2. Δικαιούχοι χρήσης του οχήματος

(1) Για την έκδοση του σήματος απαιτείται—

(α) Πιστοποιητικό από εγγεγραμμένο ιατρό ότι το άτομο πάσχει από σοβαρή αναπηρία των κάτω άκρων που επηρεάζει τη διακίνησή του με τα πόδια· και

(β) κατέχει άδεια οδήγησης οχήματος κατάλληλα προσαρμοσμένου στο είδος της αναπηρίας από την οποία πάσχει. Η κατοχή άδειας οδήγησης δεν απαιτείται στις περιπτώσεις που η αναπηρία του ατόμου είναι τέτοια που το καθιστά ανέκδο να οδηγεί οποιοδήποτε όχημα.

(2) Το σήμα δύναται να χρησιμοποιηθεί επί οποιουδήποτε οχήματος στο οποίο επιβαίνει ο ανάπηρος ανεξάρτητα σε ποιον ανήκει το όχημα:

Νοείται ότι το προνόμιο αυτό ισχύει στις περιπτώσεις όπου η χρήση του σήματος γίνεται με εντολή και για σκοπούς του ανάπηρου και επιβαίνει ο ίδιος του οχήματος.

3. Επίδειξη του σήματος

Η επίδειξη του σήματος στον ανεμοθώρακα του οχήματος παρέχει στον οδηγό την πιο κάτω προνομιακή στάθμευση:

(α) Ελεύθερη στάθμευση στους χώρους όπου υπάρχουν μετρητές·

(β) απεριόριστο χρόνο στάθμευσης όπου υπάρχει χρονικός περιορισμός·

(γ) ελεύθερη στάθμευση σε δημόσιους ή δημοτικούς χώρους στάθμευσης.

4. Απαγορευμένοι χώροι

Το προνόμιο της στάθμευσης που αναφέρεται στην παράγραφο 3 πιο πάνω δεν εφαρμόζεται—

(α) Όπου υπάρχει σήμα απαγόρευσης της στάθμευσης·

(β) όπου υπάρχουν δύο κίτρινες γραμμές·

(γ) στους χώρους στάθμευσης λεωφορείων·

(δ) στους τόπους και κατά τις χρονικές περιόδους που απαγορεύεται η φορτοεκφόρτωση·

(ε) επί ή πλησίον διασταύρωσης πεζών οποιασδήποτε μορφής ή τύπου·

- (στ) σε χώρους που προορίζονται για στάση οχημάτων ειδικής χρήσης όπως εισοδοί και έξοδοι νοσοκομείων, χώροι φορτοεκφόρτωσης εμπορευμάτων, εισοδοί κατοικιών, πολυκατοικιών, κλινικών, ξενοδοχείων, ταξί, ιδιωτικοί χώροι, κ.ά.
- (ζ) κοντά σε νησίδες περιορίζοντας το εύρος του δρόμου και παρεμποδίζοντας τη διεύλευση οχημάτων·
- (η) κοντά σε κόμβους διασταύρωσης δρόμων, κυκλικών κόμβων και άλλων σημείων όπου η στάθμευση παρεμποδίζει την ορατότητα.

Παρατήρηση

Σε καμιά περίπτωση δεν επιτρέπεται η χρήση του σήματος από άτομο το οποίο δεν είναι δικαιούχος και στο όχημα δεν επιβαίνει ο δικαιούχος του σήματος.